

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

22e jaargang

nummer 5

Mei / Juni 2022

KERKBEHEER

Veiligheid in de kerk

*“Steeds weer
bespreekbaar maken”*

Cyberrisico's voor kerken

Maak kennis met Appostel

Al uw kerkzaken in één app

Meer weten?

Scan deze QR-code voor de **video!** Ontdek binnen één minuut de mogelijkheden van Appostel

Product van

**Doneren,
collecteren,
informer
en meer!**

**Alleen
beschikbaar
voor PKN-
gemeenten**

appostel

**Audiovisuele uitdagingen
die gaan we graag aan!**

038 750 2830
www.backstageav.nl

HAGE Historisch Interieur ADVIES

Neem nu contact op:
Margriet Hage
06 45 032 249

hageadvies.nl
margriet@hageadvies.nl

Advies en praktische hulp bij het behoud en onderhoud van historische kerkinterieurs. Van kerkbanken tot kroonluchters, van grafzerken tot Avondmaalsstel.

- Advies over dagelijks onderhoud
- Hands-on cursussen voor koster en beheerders
- Onderhoudsplanung
- Restauratiebegeleiding

KERKBEHEER

INHOUD

Voorzitterskolom Alles hangt met alles samen	5
Agenda	6
Kalender voor kerkrentmeesters	6
Veilige kerk: steeds weer bespreekbaar maken	7
Veiligheid in kerkgebouwen	10
Ventilatie in kerkgebouwen	12
Cyber risico's voor kerken	14
Maandelijks cartoon	15
Vraag van de kerkrentmeester Nogmaals: BSN-nummer gastpredikant	16
Opinie Betere balans in rechtsposities	17
VKB Partner Stichting Kerkelijk Geldbeheer	18
VKB Partner Van Ree Accountants	19
Kerkmarkt & Orgelbank	21
Predikant en kerkbeheer Klaas Jelle Faber	22
Verenigingsnieuws	24
Actueel Synode april 2022	26
Actueel De kerk als opvanglocatie	28
Had u hier al aan gedacht? Val niet van het dak!	31
Onderscheidingen van de VKB	32
PKN Onderscheidingen	33

Veilig kerk zijn

Voor u ligt een praktisch nummer van Kerkbeheer. Het gaat over veiligheid in de kerk in alle opzichten. Bij veiligheid denken we al snel aan BHV en brandpreventie, maar het omvat veel meer. Hoe zit het bijvoorbeeld met onze digitale veiligheid? En voelen onze gemeenteleden, vrijwilligers, ambtsdragers en werknemers zich veilig in de omgang met de ander? Hoe is het, anders gezegd, gesteld met de sociale veiligheid in de gemeente?

Zeker in deze tijd is dat een erg actueel thema en goed om u daar als kerkrentmeester van tijd tot tijd op te bezinnen.

Verder vindt u in dit nummer een interview met Hans van Blijderveen, koster van de Bethlehemkerk in Papendrecht, over de opvang van Oekraïense vluchtelingen in het zalencentrum bij hun kerkgebouw. Een prachtig voorbeeld van samen kerk zijn en oog hebben voor de naaste.

*Wilnanda Hukom
Eindredacteur*

Colofon

Bestuur VKB

Drs. F.H. Buddenberg, Zoetermeer, voorzitter
G. Koffeman, Oudewater, vice-voorzitter
Mr. P. van den Boogaart, secretaris en 2e penningmeester
Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
Drs. H. van der Burg, Westerbroek, penningmeester
Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid
Ir. G.G. van Dijk, Rotterdam, lid

Ereleden

D.G. Bijl, drs. G. van Soest,
mr. P.A. de Lange en drs. C. de Raadt

Redactie

J.M. Aarnoudse, hoofdredacteur,
W.J. Hukom, eindredacteur, E. van Rijssen,
N.J.M. de Jong en N. Breukhoven

Redactieraad

Mr. P. van den Boogaart, voorzitter,
dr. M. van der Meulen, Y. Teitsma
en M. de Heer

VKB Bureau

Vrieseweg 82,
3311 NX Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl
Telefoon: 078 - 639 36 66
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176,
3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden
van de VKB: € 32,40 per abonnement.

Abonnementsprijs voor niet-leden:

€ 38,65 per abonnement. Deze prijzen
zijn exclusief 9 procent btw.

ISSN 1568-8712. Abonnementen lopen
van 1 april t/m 31 maart. Opzegging kan
tot uiterlijk 4 weken vóór de afloopta-
tum. Er verschijnen 6 nummers per jaar.

Oplage & druk

5.000 ex. © mei/juni 2022 - Verloop drukkerij

Foto omslag

Eén van de taken van een BHV'er is het
opwachten van de ambulance (foto:
Wilnanda Hukom)

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB).

Leden van de VKB kunnen zijn: gemeenten, welke behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland, te weten Protestantse Gemeenten, Hervormde Gemeenten, Gereformeerde Kerken en Evangelisch-Lutherse Gemeenten, of federaties van deze gemeenten.

Deze leden worden in de VKB uitsluitend vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Het ledenbestand van de VKB omvat ruim 93 % van alle bij de Protestantse Kerk aangesloten plaatselijke gemeenten.

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is een zelfstandige organisatie. Zij werkt wel ten dienste van de Kerk, maar neemt een onafhankelijke positie in ten opzichte van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het doel van de VKB is drieërlei:

- belangenbehartiging voor de leden door deelname aan onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden binnen de kerk (voor medewerkers en predikanten), door participatie in organen en organisaties die van belang zijn voor kerkbeheer en door een rol te spelen in de beïnvloeding van ontwikkelingen binnen de kerk, zodat overal waar beleid gemaakt wordt voor of in de kerk het kerkrentmeesterlijk perspectief meespeelt;
- optreden als service instituut door het aanbieden van diensten die aansluiten op de behoeften van de leden;
- optreden als kennisinstituut door middel van deskundigheidsbevordering en het verzamelen, ontsluiten en ter beschikking stellen van informatie die voor colleges van kerkrentmeesters van belang is.

fjellet
samenwerking op een hoger plan

**Wij helpen je kerk
digitaal samenwerken
met Microsoft 365!**

fjellet.nl/kb

TOINE DAELMANS

**LUIDKLOKKEN
&
TORENUURWERKEN**

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
info@daelmans.com - www.daelmans.com

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA TORENUURWERKEN · GRIENEDYK 48 · HALLUM · WWW.VELLEMA.NL

UNETO-VNI

Alles hangt met alles samen

In de eerste week van mei nam ik deel aan de startbijeenkomst van de pilot toekomstgericht kerkbeheer, georganiseerd door de VKB voor een tiental gemeenten. De bedoeling hiervan is om ervaring op te doen met de ontwikkeling van een vitaliteitsscan voor kerkelijke gemeenten bestaande uit een aantal kengetallen, die informatie geeft over de beheersituatie van een afzonderlijke gemeente.

Aan de hand van meerjarenramingen worden de financiële mogelijkheden in kaart gebracht, die antwoord geven op de vraag of in de toekomst de verplichtingen uit hoofde van het kerkgebouw en de betaalde medewerkers kunnen worden opgebracht. Door deze kengetallen tussen gemeenten onderling met elkaar te vergelijken wordt een bijdrage geleverd aan de duiding van deze cijfers wat de basis is voor het formuleren van aanbevelingen voor de toekomst.

Hoewel de VKB al jaren achtereen een lans breekt voor pro-actief kerkbeheer heeft het tot stand komen van de pilot en in het verlengde hiervan het aanbieden van de uitontwikkelde vitaliteitsscan nogal wat voeten in de aarde gehad. We moeten daarvoor namelijk kunnen beschikken over gegevens die via FRIS (Financieel Rapportage en Informatie Systeem) worden aangeleverd door kerkelijke gemeenten in het kader van het financieel toezicht. Dat leverde aanvankelijk nogal wat problemen op. Inmiddels heeft de synode onder voorwaarden goedgekeurd dat deze gegevens ook voor analyses en beleidsdoeleinden kunnen worden gebruikt. Op dit moment zijn wij zelfs bezig om samen met de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk een medewerker Toekomstgericht Kerkbeheer in dienst te nemen om de vitaliteitsscan te implementeren.

Parallel hieraan heeft de Protestantse Kerk in samenwerking met de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) een gemeentescan met het diagnose-instrument Nieuw Kerkelijk Peil (NKP) ontwikkeld in het kader van toekomstgericht kerk-zijn. De bedoeling hiervan is het invullen van een enquêteformulier met vragen op basis waarvan door de PThU een gemeenteprofiel wordt gemaakt. Het profiel laat zien wat mensen waarderen in hun eigen kerk en waar ze naar verlangen. Het gaat hier dus uitdrukkelijk om het geloofsleven en de rol van een plaatselijke gemeente in de lokale samenleving middels pastoraat, diaconaat en missie. Kortom de accenten, die worden gelegd bij de kerntaken van de kerk. In korte tijd is het werkboek 'Toekomstgericht gemeente-zijn. Aan de slag met het diagnose-instrument Nieuw Kerkelijk Peil' zo'n 900 keer gedownload hetgeen een duidelijke indicatie is dat kerkelijke gemeenten er behoefte aan hebben om zich te bezinnen op hun toekomst en hun identiteit.

Wat is nu de relatie tussen beide diagnose-instrumenten? Ze vullen elkaar aan. Cruciaal is uiteraard een visie op toekomstgericht kerk-zijn. Welke accenten worden er de komende tijd gelegd bij de kerntaken van de kerk? Maar het antwoord op deze vraag kan niet worden gegeven zonder inzicht in de beschikbare mogelijkheden wat betreft mensen, geld en gebouwen. Kortom beide instrumenten dragen bij aan de samenwerking tussen kerkenraad en college van kerkrentmeesters. Dat beschouw ik als winst omdat in het verleden de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters nogal eens op een verschillend spoor zaten. En dat zou eigenlijk niet mogen omdat ambities en beschikbare middelen met elkaar in overeenstemming behoren te zijn.

Zo heb ik als interim-voorzitter van het college van kerkrentmeesters in Hillegom in eendrachtige samenwerking met de voorzitter van de kerkenraad het beleidsplan geschreven voor de Protestantse Gemeente Hillegom. Hij nam het geloofsleven, pastoraat, diaconaat en missie voor zijn rekening en ik behoeft zaken als de ontwikkeling van de vrijwillige bijdragen, het sluitend krijgen van de jaarlijkse exploitatie van de gemeente en de vermogenssituatie. Er ligt nu een beleidsplan dat focus heeft en innerlijk consistent is. De ambities en beschikbare middelen zijn met elkaar in overeenstemming.

Ik wil besluiten met het uitspreken van de wens dat beide diagnose-instrumenten, Toekomstgericht kerkbeheer en Toekomstgericht gemeente-zijn, een bijdrage gaan leveren aan nieuw elan binnen de plaatselijke gemeenten en focus voor de toekomst binnen de beschikbare mogelijkheden.

VKB Academy

De agenda op de website van de VKB is inmiddels goed gevuld met webinars over verschillende onderwerpen. Elk webinar wordt meerdere keren gehouden, op verschillende dagen en tijden, zodat er voor iedereen wel een geschikt moment bij zit. Kijk voor alle data op www.kerkrentmeester.nl/agenda/.

Voor de zomer zijn er nog een paar webinars te volgen:

- 14 juni Goed bestuur in grotere gemeenten juridisch bekeken
- 16 juni Een heldere blik op financiën
- 28 juni Introductie cursus kerkrentmeester

Hierna gaat het programma weer verder vanaf september. U kunt zichzelf natuurlijk wel al inschrijven.

KALENDER

Kalender voor kerkrentmeesters

Juni

- Toezending van de vastgestelde jaarrekening door de kerkenraad;
- Publicatie kerkblad over de stand van zaken van de in januari gehouden Actie Kerkbalans (stand van toezeggingen, bijdragers en dergelijke en het mogelijk te verwachten resultaat);
- Huurtarieven verhuur kerkelijke gebouwen per 1 juli aanpassen waarover de aankondiging in april plaatsvond;
- Betaling Maandnota.

Juli/augustus

- Rappelleren van gemeenteleden die hun toezegging voor de betreffende termijn, indien die verstreken is, nog niet hebben betaald;
- Bespreking meerjaren onderhoudsplan;
- Betaling Maandnota.

PRODUCTEN

Vademecum Kerkelijke Begraafplaatsen

Het Vademecum Kerkelijke Begraafplaatsen is hét handboek voor kerkelijke gemeenten die in het bezit zijn van een begraafplaats. Het boek geeft een zo volledig mogelijk beeld van alles wat met begraven en begraafplaatsen in kerkelijke gemeenten te maken heeft.

De uitgave is samengesteld door de Commissie Beheer Kerkelijke Begraafplaatsen van de VKB.

De kosten voor het Vademecum zijn € 29,98 (inclusief btw) (VKB-ledenprijs € 26,98)

Brochure Ruimte

De brochure *Ruimte* is geschreven voor iedereen die bij een kerkelijke gemeente van de Protestantse Kerk betrokken is. Het boekje wil in hoofdlijnen iets vertellen over de organisatorische kant van het kerk-zijn, althans zoals het binnen de Protestantse Kerk in Nederland is geregeld.

Ruimte wordt door colleges van kerkrentmeesters aangeboden aan bijvoorbeeld degenen die belijdenis doen of degenen die een taak in de gemeente op zich nemen, al dan niet als ambtsdrager, maar ook voor hen die al langer horen tot de gemeenschap van de plaatselijke kerkelijke gemeente kan het boekje waardevolle informatie bevatten.

De kosten voor de brochure zijn €3,00 (inclusief btw) (VKB-ledenprijs €2,69)

Het Vademecum en *Ruimte* zijn te bestellen in de webshop van de VKB (www.kerkrentmeester.nl/webshop) of per e-mail via info@kerkrentmeester.nl.

Veilige kerk: steeds weer bespreekbaar maken

In gesprek met Kees van Dam en Erick Versloot

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** PR, iStock, A.B. Koolwaaij

In november 2019 werd door de Generale Synode van de Protestantse Kerk het rapport 'Schuilplaats in de wildernis' besproken. Ook werd er een aantal besluiten genomen rond veilige kerk. Het ging daarbij niet om fysieke veiligheid, maar om sociale veiligheid. Bieden onze gemeenten en kerkplekken ook voor een ieder veiligheid in de manier waarop we met elkaar om gaan? Het gaat dan om het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag. Ook dat is een punt van veiligheid.

Kees van Dam en Erick Versloot

Ik spreek hierover met Kees van Dam en Erick Versloot. Beiden zijn predikant. Kees van Dam werkt inmiddels als coach en gemeentebegeleider vanuit het bureau 'Up-a-Tree' uit Veenendaal. Erick Versloot is gemeentepredikant te Mijdrecht. Van Dam sprak ik eerder voor ons blad toen het ging om de verhouding predikant, kerkenraad en gemeente. Toen kwamen we ook te spreken over de onveiligheid die er in de kerk kan heersen en de specifieke kennis die Van Dam op dit gebied ontwikkeld heeft. Versloot werd voor ons blad geïnterviewd in de serie 'predikant en kerkbeheer'. Hij leverde ook een mooi bezinnend boekje over het kerkgebouw aan. Hij begon en passant echter ook over dit onderwerp, met wat vraagtekens bij overregulering.

Met in het achterhoofd dat we dit nummer over veiligheid zouden maken, nodigde ik beide mannen uit om er eens in een driegesprek over door te spreken. Ze waren daar toe bereid, ondanks het feit dat ze elkaar niet kenden.

"Beleid is niet iets uit de kast trekken en dat is het dan."

Hoe ben jij bij dit onderwerp betrokken?

Daar begon dan ook het gesprek mee: wie ben je en hoe ben je bij dit onderwerp zo betrokken geraakt? Van Dam mocht eerst. Hij vertelt: "In het coachen van ►

Erick Versloot (links)
en Kees van Dam

ambtsdragers en gemeenten werd ik getroffen door het feit dat er best vaak tussen neus en lippen door opmerkingen werden gemaakt die mij aan het denken zetten. Zo van: als dat zo is, wat ik hoor, is het ernstig, maar het wordt gebagatelliseerd of afgedaan. Dan leek het al gauw op het beschermen van de eigen groep. Ik ben me er toen wat meer in gaan verdiepen en ben zo in het SMPR-werk terecht gekomen. Het loopt uiteen van wat tamelijk onschuldig lijkt (!) tot echt heel heftige gebeurtenissen met suïcide ten gevolg."

"Wat je moeilijk vind: bespreek dat met elkaar, juist in een tijd dat er niet per se iets speelt."

Vervolgens is de beurt aan Erick Versloot. Hij zegt: "Ik onderschrijf de beweging die er breed maatschappelijk en ook in de kerk gekomen is om ervoor te zorgen dat we kwetsbare mensen beschermen en dat het perspectief van slachtoffers bovenaan staat. In onze gemeente zijn we er ook mee aan de slag gegaan om werk te maken van een veilige kerk. Als ik dan diverse protocollen lees, dan zijn ze soms heel gedetailleerd. Het voelt soms als bureaucratische bemoeizucht die gestoeld is op wantrouwen. Alsof alle vrijwilligers in de kerk de bewijslast krijgen om aan te tonen dat ze brandschoon zijn. Terwijl ik meen dat we in de kerk juist ook aan een balans moeten werken: dat we ook telkens weer leren

dat we van genade hebben te leven en mensen nieuwe kansen moeten krijgen."

Papierwerk en werkelijkheid

Van Dam (daartoe uitgenodigd): "Natuurlijk gaat het niet om een schijnveiligheid op papier. Alsof als we maar de juiste dingen op onze website hebben staan, met de goede doorverwijsadressen, we er dan zijn. Het gaat erom dat je er samen over spreekt, in de kerkenraden, in de jeugdcommissies, met vrijwilligers. Wat je moeilijk vindt: bespreek dat met elkaar, juist in een tijd dat er niet per se iets speelt. Beleid maken is niet iets uit de kast trekken en dat is het dan, maar het is een aanleiding om er in de breedte binnen je kerk het er een keer goed over te hebben. Wat je daarna aan documenten en regels omarmt, wordt dan van jouw gemeenschap. De praktijk wijst uit, dat een gemeente die zo'n proces heeft doorgemaakt, als er zich dan wat voordoet, er meer bezonnen en evenwichtig op reageert, dan de gemeente of kerkenraad die het maar steeds niet besprak en dan met de handen in het haar zit."

Versloot: "Dat herken ik wel. Door er op kerkenraadsniveau eens goed aandacht aan te besteden, worden we er wel gevoeliger voor. Tegelijk voelden we ons door sommige uitwerkingen ook overvraagd. Moet je nou echt voor elk soort vrijwilliger een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) laten aanvragen? Uiteindelijk zijn we wel uitgekomen bij het standaard protocol van de Protestantse Kerk. Maar ik pleit wel voor maatwerk. Er moet in de gemeente ook plaats gemaakt worden voor mensen met een achtergrond, die ergens opnieuw kunnen beginnen."

Een poster die gemeenteleden wijst op vertrouwenspersonen

Rehabilitatie en daderbeleid

Van Dam: "Terecht dat je daar in de kerk over blijft nadenken. Tegelijk zeg ik: als je het doet – aandacht geven aan deze materie rond veiligheid – doe het dan goed. Ga het niet afzwakken, omdat je denkt dat het bij jou niet zo'n vaart zal lopen. Is de mogelijke doorwerking van de zonde in Oostvoorne nou echt anders dan in Urk of Sint-Oedenrode? Maar terecht hoor ik Erick zeggen: je moet het wel telkens concreet toepassen. Je moet ook het veld kennen, waarin je werkt. Belangrijk is dat je erover praat. In SMPR-kring is er ook wel meer aandacht gekomen voor zogeheten 'daderbeleid'. Als er slachtoffers zijn, zijn er ook daders, en daar heb je als kerk ook een verantwoordelijkheid voor."

"Er moet in de gemeente ook plaats gemaakt worden voor mensen met een achtergrond, die ergens opnieuw kunnen beginnen."

Positieve benadering

Overigens, dat zei Kees van Dam aan het begin van het gesprek al: "Ik definieer een veilige gemeente niet als een gemeente waarin dit en dat niet voorkomt, maar als een ruimte, een gemeenschap van mensen, waarbinnen jong en

oud tot bloei moet kunnen komen, in hun geloof en in hun leven. Het gaat niet om de afwezigheid van het negatieve, maar om het bevorderen van het positieve." Dat sluit aan bij de insteek van Versloot, die zei: "Het is vaak de toon die de muziek maakt. Ga je uit van wantrouwen en wat er allemaal fout kan gaan, of begin je eerst eens te benoemen wat je van elkaar verwacht in een gemeente, bijvoorbeeld: wij respecteren elkaar, en daarom doen we zus en zo."

"Het gaat niet om de afwezigheid van het negatieve, maar om het bevorderen van het positieve."

Serius nemen van preventie

Een belangrijk ander punt waar beide het over eens zijn: zorg dat je het thema een keer goed op de agenda krijgt en dat er dan in de gemeente, bij kringleiders, pastoraal werkenden, jeugdleiders, ambtsdragers, en kerkenraad een sfeer ontstaat dat er over deelthema's gesproken kan worden en men bij niet-pluis situaties de weg weet om erover te kunnen spreken. Daartoe zijn dan vertrouwenspersonen een goed middel. De kerkenraad die zegt: 'Maar onze ouderlingen zijn toch al de vertrouwenspersonen en je kunt toch altijd je klacht indienen bij de kerkenraad, of je kunt toch de predikant in vertrouwen nemen?' die hebben misschien toch nog niet helemaal door, dat juist ambtsdragers in de kerk ervaren kunnen worden als een partij die meerdere 'belangen' heeft te dienen en dus op dit soort punten niet voldoende onafhankelijk is.

We zijn het erover eens, dat we als kerk serieus moeten omgaan met de preventie van onheus en grensoverschrijdend gedrag binnen eigen gelederen. Ook eens dat slachtoffers en kwetsbare groepen eerste uitgangspunt van beleid dienen te zijn. Dat het niet gaat om een formeel indekken van de kerk in allerlei bureaucratische protocollen, maar om het bespreekbaar houden van waar grenzen liggen en waar we elkaar op kunnen en moeten aanspreken in de kerk. Dat er tegelijk ook ruimte dient te zijn voor nieuwe kansen voor hen die in het verleden in de fout gingen. En ook dat we ons te weer dienen te stellen als kerk tegen een cultuur van al te snel oordelen en genadeloos afrekenen (via sociale media aangejaagd bijvoorbeeld). Het onderwerp en de zaken die kunnen spelen zijn serieus en delicaat en zij verdienen ook in preventieve zin onze zorgvuldige aandacht. Juist in de kerk.

Meer informatie

Meer informatie vindt u op de websites van de Protestantse Kerk en de VKB:

- <https://protestantsekerk.nl/thema/veilige-gemeente/>
- <https://mijnvkb.kerkrentmeester.nl/kennisbank/artikel/KA-01038/nl-nl>

Veiligheid in kerkgebouwen

Tekst Nico de Jong **Beeld** Wilnanda Hukom

Net als in een bedrijf heeft ook een kerkelijke gemeente een zorgplicht ten aanzien van de veiligheid in het kerkgebouw. Al wordt er niet met gevaarlijke stoffen gewerkt of met machines die bij onzorgvuldig gebruik letselschade kunnen veroorzaken, is het goed om als kerkbeheerder te beseffen welke veiligheidsrisico's er zijn, deze onder ogen te zien en waar mogelijk deze risico's te beperken.

Risico van calamiteiten

De grootste kans op een calamiteit is bij een kerkgebouw dat een persoon onwel raakt en dat daar alert op moet worden gereageerd. Daarnaast is het denkbaar dat er brand uitbreekt die al of niet met inschakeling van hulpdiensten geblust moet worden. Bij een brand van enige omvang zal bij aanwezigheid van bezoekers ook een ontruiming in gang gezet moeten worden, waarbij het van groot belang is dat die ontruiming ordelijk en snel verloopt. Te allen tijde zal moeten worden voorkomen dat er paniek uitbreekt onder de aanwezigen waardoor de situatie alleen maar verergert. Dan zijn er nog situaties waarbij vrijwilligers werkzaam zijn in en rond het kerkgebouw waar zich veiligheidsrisico's kunnen voordoen. Ik herinner me een geval van een organist die via een ladder naar het orgel wilde klimmen, maar de ladder raakte los en de organist viel naar beneden en raakte zwaar gewond.

Markeer de vluchtwegen in het kerkgebouw met goed verlichte nooduitgangbordjes

Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)

Om de risico's binnen een kerkgebouw in kaart te brengen is het noodzakelijk om de veiligheidssituatie in kaart te brengen zodat je waar nodig maatregelen kunt nemen om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Een onmisbaar instrument hierbij is de RI&E, ofwel voluit de Risico Inventarisatie en Evaluatie. Voor gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland is een zogenaamde 'Branche RI&E' opgesteld

die door de aangesloten kerken als model kan worden gebruikt. Het model is te downloaden vanaf de websites van de VKB en de Protestantse Kerk. Tot een aantal van 25 medewerkers is er een vrijstelling van toetsing van de RI&E door een gecertificeerde arbodienst of een veiligheidskundige. Wel is het aan te raden om als kerkelijke gemeente een onafhankelijke externe deskundige te raadplegen die de veiligheidsrisico's in het betreffende gebouw kan aangeven en daarbij kan adviseren hoe een en ander het beste zorgvuldig kan worden aangepakt. Denk daarbij aan nooduitgangen, vluchtroutes, noodverlichting en het inzetten van hulp- en preventiemiddelen. Na het uitvoeren van de RI&E zal een plan van aanpak (PVA) moeten worden gemaakt waarin de te nemen maatregelen worden benoemd. Dit plan van aanpak zal ook periodiek moeten worden geëvalueerd.

Noodplan

Eén van de onderdelen van de RI&E betreft de aanwezigheid van een noodplan. Een onderdeel van het noodplan is het BHV-Plan. In dit plan staat vermeld op welke wijze de hulpverlening is geregeld en in welke situaties er moet worden opgetreden, door wie en op welke wijze. Zo zal er duidelijk moeten zijn in welke situatie een kerkdienst wordt onderbroken en wie er dan de leiding van de voorganger overneemt. Dat kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer iemand in de kerkzaal plotseling buiten bewustzijn raakt en er moet worden gereanimeerd. Als iemand niet meer ademt zal er direct met reanimeren moeten worden gestart, zo mogelijk met behulp van een AED. Overigens is een AED niet verplicht, maar wel erg nuttig en effectief in noodsituaties.

Tegenwoordig worden de erediensten in veel kerken live met beeld uitgezonden via internet. Belangrijk is om bij een calamiteit in de kerk direct het beeld uit te schakelen (of een andere beeldpositie te kiezen, zoals bijvoorbeeld het orgel). Ten eerste natuurlijk vanwege de privacy van het slachtoffer en de hulpverleners, maar daarnaast ook voor de veiligheid. Je wilt voorkomen dat familieleden die de dienst thuis bekijken vol emotie en overhaast naar het kerkgebouw komen toegesnel, met alle verkeersrisico's van dien. Het is dan zaak dat iedereen die de camera bedient hierover is ingelicht. Ook dit is iets om op te nemen in het noodplan.

BHV-organisatie

De bedrijfshulpverlening in de lokale kerkelijke gemeente moet zodanig geregeld zijn dat in elke noodsituatie kan

Voor een goed getrainde BHV-organisatie is het van belang dat er regelmatig door de hulpverleners ter plekke wordt geoefend, zodat de mensen in de praktijk voorbereid zijn op incidenten.

worden opgetreden door mensen die voor hun taak zijn opgeleid. Dit geldt niet alleen tijdens de wekelijkse eredienst maar ook tijdens andere bijeenkomsten in de week. Hoeveel hulpverleners er bij welke activiteiten aanwezig moeten zijn is op te maken uit de Risico-inventarisatie. In een gesprek met Hermen Geluk (technisch manager bij onze VKB-partner Van Rijn) geeft hij aan dat nog wel eens vergeten wordt dat ook de BHV bij activiteiten met kinderen tijdens de kinderopas of kindernevendienst moet worden geregeld. Dit vereist specifieke kennis en ervaring. Het succes van een goede BHV-organisatie is niet slechts gelegen in de aanwezigheid van een aantal BHV-ers, maar vooral in een goed getrainde organisatie. Daarom is het ook noodzakelijk dat er regelmatig door de hulpverleners ter plekke wordt geoefend, zodat de mensen in de praktijk voorbereid zijn op incidenten. Vraag bij zo'n oefening of mensen die daarvoor professioneel zijn opgeleid aanwezig kunnen zijn en adviezen kunnen geven. Elk incident kan weer anders uitpakken, dus een goede voorbereiding daarop is van groot belang, soms van levensbelang.

Ontruimingen

Een ander onderdeel van het noodplan is het ontruimingsplan. In dat plan wordt weergegeven hoe er ontruimd zal worden en welke route er dan gevolgd moet worden. Doorgaans zijn bezoekers van een gebouw geneigd om het gebouw te verlaten via de uitgang waardoor ze eerder naar binnengekomen zijn. Maar de situatie kan dusdanig zijn dat die uitgang niet kan worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan hulpdiensten die daarvan gebruik moeten maken of een brand die op die plaats is uitgebroken. Dan moeten de bezoekers worden omgeleid zodat ze via een andere uitgang veilig het gebouw kunnen verlaten. Om te weten of het ontruimingsplan in de praktijk werkt en voldoende toereikend is, zal er minimaal jaarlijks een ontruimingsoefening moeten plaats vinden. Door te oefenen in een reëel scenario dat zo dicht mogelijk bij de praktijk komt, kunnen zwakheden in de organisatie aan het licht komen en worden verbeterd. Een oefening zou bijvoorbeeld onverwacht (dus zodanig dat alleen de organisator op de hoogte is) kunnen worden gepland aan het einde van een dienst.

Brandmeld- en ontruimingsinstallaties

Soms krijgen kerkelijke gemeenten vanuit de veiligheidsregio een inspecteur op bezoek die vervolgens aangeeft dat er een brandmeldinstallatie moet worden aangeschaft, een investering die vaak in de duizenden euro's kan lopen. Óf

er een brandmeldinstallatie in een gebouw aanwezig moet zijn wordt bepaald in het bouwbesluit 2012. Voor monumentale gebouwen worden soms uitzonderingen gemaakt. De omvang en de hoogte van de ruimte alsmede de aard van gebruiksfunctie zijn bepalend of er een brandmeldinstallatie aanwezig moet zijn. Er wordt onderscheid gemaakt tussen installaties met een handmelder en installaties met automatische doormelding naar de hulpdiensten. Wanneer er een verplichting is voor een brandmeldinstallatie, is er ook een verplichting voor een ontruimingsinstallatie. Laatstgenoemde installatie geeft een geluidssignaal waarna de ontruiming in gang gezet moet worden. In bepaalde gevallen kan ook een gecombineerde installatie worden aangeschaft.

Advies

In de praktijk blijkt dat niet alle veiligheidsregio's dezelfde maatstaven hanteren. Wanneer je als kerkelijke gemeente wordt geconfronteerd met een schrijven van de gemeente of veiligheidsregio met betrekking tot het aanschaffen van een installatie is het raadzaam om een deskundige op dit gebied in te schakelen die met verstand van zaken kan adviseren. Soms kan met een gelijkwaardige oplossing een zelfde resultaat worden bereikt.

Ventilatie in kerkgebouwen

Tekst Nico de Jong **Beeld** iStock, DWA

De afgelopen tijd is er in de coronaperiode regelmatig de vraag gesteld door kerken hoe om te gaan met de ventilatie in het kerkgebouw. Hiervoor ging ik in gesprek met Geert Jan Hoogendoorn van onze partnerorganisatie DWA. DWA was eerder ook betrokken bij het opzetten van de website eerstehulpbijventilatie.nl.

Advies aan kerken

Zijn er al veel kerken die jullie hebben benaderd?

"Vorig jaar hebben we in totaal zo'n 50 kerken in Nederland geadviseerd met betrekking tot ventilatie. In sommige kerken is onder de kerkleden wel enige kennis aanwezig. Zorg dan in elk geval voor een reflectie van buitenaf. Heb je geen kennis in huis over dit specifieke onderwerp, benader dan een externe deskundige partij. Neem als kerk wel de juiste maatregelen. We weten dat in veel kerken slechte minder goed functionerende/presterende installaties te vinden zijn voor wat betreft de relatie tot corona. Voor de coronatijd was er daarmee schijnbaar niets aan de hand en nu wel. Natuurlijk heeft dat te maken met de besmettingsgraad van het virus. Aangetoond is dat in de coronatijd zich minder griepgevallen hebben voorgedaan. Dat heeft te maken met betere hygiëne en het beperken van de aantallen mensen die bij elkaar komen."

Aanpak

Hoe moet je te werk gaan?

"In de post-coronatijd moet je je als kerk afvragen wat wijsheid is met betrekking tot het nemen van maatregelen. Moet

je ineens hoogwaardige ventilatiesystemen gaan aanschaffen? Zorg in elk geval voor een juiste hoeveelheid verse lucht en een goede verspreiding van deze ventilatielucht (ventilatie effectiviteit). Belangrijk is dat de verse lucht de mensen in het gebouw ook inderdaad bereikt. In veel gebouwen (en kerken) is er sprake van 'plafondventilatie'. Dat wil zeggen, lucht wordt ingevoerd langs het plafond en wordt afgevoerd via het plafond. Lucht kiest immers altijd de weg van de minste weerstand. Kijk als kerk goed wat je hebt en of je dat in de toekomst kunt gebruiken. Omdat de meeste kerken in tegenstelling tot nieuwbouw moeten uitgaan van een bestaande situatie moet je inventariseren wat je in de meest optimale situatie kunt bereiken. Ontwikkel een visie. Je wilt natuurlijk niet dat mensen in de kerk een besmettingsrisico lopen. Hiervoor moet je een strategie ontwikkelen op welke wijze je het gaat aanpakken. Inventariseer wat je hebt en breng de luchtstromen in kaart."

Hoeveel mensen in een ruimte?

Hoeveel mensen kun je in een ruimte ontvangen?

"Veel kerken blazen in de winterperiode alleen warme lucht in. Elke 1.000 m³ lucht die je 1 graad verwarmt kost je 0.33

kW aan thermische energie. In kerken adviseren we 15 m³ per persoon per uur te rekenen. Als je 1.000 m³ per uur ter beschikking hebt zou je 66 mensen in de kerk kunnen laten zitten, conform het bouwbesluit bestaande bouw. Heb je 2.000 m³ per uur dan kun je zo'n 120 mensen laten plaatsen. Nu zijn er natuurlijk verschillende soorten kerken (hoog en laag, oud en modern). Belangrijk is of de ventilatie effectief is, maar hoe bepaal je dat? Als je goede uitgangspunten hebt kun je ook een goed plan van aanpak maken. Meten is weten! In een bestaande situatie kun je met een rookmachine laten zien hoe de luchtstroom zich beweegt."

Wettelijke verplichtingen

Met welke wettelijke verplichtingen heb je te maken?

"Tegenwoordig ben je bij het installeren van nieuwe installaties wettelijk verplicht om aan warmteterugwinning te doen. Stel je kunt 80 procent van je energie terugwinnen, dan hoeft je cv-ketel maar 20 procent op te warmen. Genoemde verplichting geldt voor grootschalige aanpassingen in gebouwen en daaronder valt mijns inziens ook de luchtbehandelingsinstallatie."

Ventileren en verwarmen

Is er een relatie tussen ventileren en verwarmen?

"Een belangrijke rol in kerken spelen natuurlijk de koster. Sommige hebben ook technische affiniteit en sommige niet. Vraag je reëel eens af wanneer het gebouw wordt gebruikt bij -10 graden Celsius? Dat is maar zelden. Pas daarom je verwarmingsinstallatie aan op een situatie die normaal gebruikelijk is. Kan de cv-watertemperatuur lager worden ingesteld? Of de thermostaat een graadje lager? Erken dat wel eerlijk dat je in extreme situaties wat capaciteit te kort hebt en de-

finieer dat in je visiestuk. Duurzaam verwarmen heeft een relatie met slim ventileren. Kijk naar de mogelijkheden om lucht te kunnen recirculeren en daarmee het gebouw sneller te verwarmen."

Veelgemaakte fouten

Waar gaat het nogal eens mis in kerkgebouwen?

"Als het gaat om zaken die nogal eens mis gaan in kerkgebouwen, dan zie ik nogal eens dat er voor de dienst deuren tegen elkaar worden opengezet terwijl er wordt opgewarmd zonder tochtportaal. Installaties verdelen niet altijd effectief de lucht. Je hebt altijd een passend luchtdistributiesysteem nodig om de lucht ook bij de mensen te krijgen. Vaak staan de kachels ook veel te warm. Als je minder hoog verwarmt, gebruik je ook minder energie. Met een quickscan kun je inefficiënt gebruik van installaties snel aan het licht brengen."

Subsidies

Zijn er subsidies beschikbaar voor verduurzamingsmaatregelen in kerkgebouwen?

"Onder andere voor de aanschaf van warmtepompen kun je subsidie aanvragen. Je hebt de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE) waarvan ook kerken gebruik kunnen maken als zij een Kamer van Koophandelnummer hebben. (PKN-kerken hebben zo'n inschrijving.) Voor meer informatie kun je terecht op de website www.rvo.nl/subsidies-financiering/isde/zakelijke-gebruikers. Binnen DWA hebben we tevens twee subsidie-adviseurs beschikbaar die hierover advies kunnen geven."

DWA is VKB-partner. Zie de partnerpagina:

www.kerkrentmeester.nl/dwa/

Cyberrisico's voor kerken

Tekst Nico de Jong **Beeld** Pixabay

Naast veiligheidsrisico's in kerkgebouwen worden kerkrentmeesters ook geconfronteerd met cyberrisico's. Om te weten om welke concrete risico's het gaat voor kerken heb ik contact gezocht met Sjaak Schouteren, Cyber Development leader bij Mercer-Marsh Benefits. Hij weet daarom alles over cyberrisk management.

Recent is er een webinar binnen de VKB gegeven over dit onderwerp. Hierin werden onder andere de zaken benoemd die in de praktijk voorkomen zoals *ransomware* aanvallen, menselijke fouten (bijvoorbeeld e-mails die verkeerd zijn geadresseerd), *patches* (beveiligingsupdates) die verkeerd worden geïnstalleerd en computersystemen die niet meer optimaal werken. Deze webinar wordt overigens nog een keer gehouden, namelijk op 22 oktober.

Als kerk kun je gemakkelijk denken dat het nog wel meevalt met de cyberrisico's, omdat je geen bedrijf bent, maar een kerkgemeente. Hiermee worden de risico's toch wel onderschat. Criminelen denken vanuit een andere hoek. Het feit dat je over data beschikt, betekent dat die van belang voor je zijn. Als die data wordt gelekt of buiten gebruik wordt gezet, dan ben je wellicht bereid om daarvoor te betalen om dat te voorkomen. Vaak vinden aanvallen plaats via software en niet door een handmatige actie. Criminelen weten soms niet eens waar de aanval heeft plaats gevonden, maar alleen dat er data is gegijzeld en dat ze er geld voor kunnen vragen. Deze vorm van criminaliteit komt eigenlijk overal wel voor. Verder vinden er bij kerken ook wel vormen van datalekken plaats. Dit kan gebeuren per e-mail (alle adressen worden in een bericht meegegeven). Denk ook aan het delen van persoonlijke gegevens over ziekte en overlijden. Op websites worden soms gegevens openbaar gedeeld terwijl dat niet de bedoeling is.

Op mijn vraag of vrijwilligersorganisaties gemakkelijker prooi zijn van cybercriminelen antwoordt Schouteren dat er vaak phishingmails gebruikt worden die ervoor kunnen zorgen dat er *malware* (slechte software) wordt geïnstalleerd. Het is bekend dat in vrijwilligersorganisaties die wat minder geprofessionaliseerd zijn dit vaker voorkomt, omdat de mensen vaker goed van vertrouwen zijn

en minder getraind. Bewustwording is daarom in je kerkelijke organisatie erg belangrijk.

Veel kan worden voorkomen. Bel bij twijfel als je een e-mail niet vertrouwt. Bij phishingmails kun je kijken of het e-mailadres wel correct is. Vraag je ook af of iets verwacht is of juist heel ongebruikelijk. Het feit dat er druk wordt uitgeoefend om een actie uit te voeren kan ook wijzen op een criminele afzender. Wat ook vaak werkt is het zogenaamde 'hoveren'. Je kunt met je computermuis over de (hyper)link heen wijzen waardoor het werkelijke e-mailadres van herkomst wordt weergegeven. Criminelen zijn vaak uit op het betalen van geldsommen (al dan niet in bitcoins) om gegijzelde bestanden terug te krijgen. Soms wordt gedreigd met datalekken als er niet tijdig geld komt. Ook komt afpersing van de persoonlijke eigenaar van de data voor.

Na een aanval is vaak specialistische kennis nodig om tot een oplossing te komen. En bij datalekken heb je soms ook juridische assistentie nodig. Een cyberverzekering kan hiervoor een oplossing bieden. De kosten voor juridische bijstand en ICT-securityondersteuning lopen vaak al snel op. Denk ook aan de kosten voor reconstructie van de data die is verloren gegaan.

Een praktisch advies is: ga eens kijken wie welk kwaad zou kunnen doen met de huidige systemen. Mocht je een externe ICT-dienstverlener inschakelen, ga daarmee dan in gesprek. Dat geeft inzicht in je risico's waarbij je de vraag kunt stellen hoe dat risico kan worden verminderd. Bedenk dat externe systeembeheerders er vooral zijn om je systeem op orde te houden en niet om criminaliteit te voorkomen en/of eventuele cyberincidenten op te lossen zoals forensische ICT-specialisten dat wel kunnen. Zie cyberrisico's niet als ICT-aangelegenheid maar neem als kerk zelf je verantwoordelijkheid.

Hoe herken je een phishingmail?

- Klopt de afzender van de e-mail?
- Word ik persoonlijk aangesproken in de aanhef?
- Klopt het taalgebruik in de opmaak van de e-mail?
- Klopt de link in de e-mail?

Nee?
Let op!
Misschien phishing!

- Moet ik iets doen, want anders...?
- Is het een verkorte link?
- Bevat de e-mail bijlagen?

Ja?
Let op!
Misschien phishing!

Nogmaals: BSN-nummer gastpredikant

Tekst Jos Aarnoudse Beeld Wikimedia

We hebben allemaal in onze gemeenten of kerkplekken wel te maken met het voorgaan van gastpredikanten. Er is in de Protestantse Kerk centraal geregeld welke geldelijke vergoeding er tegenover het voorgaan als gastpredikant dient te staan. Dit bedrag is afgeleid van het aantal uur dat een dominee geacht wordt met een 'gastbeurt' bezig te zijn. Het gaat om 3,5 uur maal het uurtarief dat ook voor pastoraal of catechetisch werk buiten de eigen gemeente geldt (dat is nu ruim €38,- per uur; voorgaan in een kerkdienst: €136,- per dienst).

Dat tarief is natuurlijk geen voldoende inkomen-vormend uurtarief gerelateerd aan het de beloning die een predikant in onze kerk normaliter ontvangt. Dan zou het ongeveer twee keer zo hoog moeten zijn. Het huidige veronderstelt echter dat een predikant al in dienst is van de kerk en daarvoor al voldoende gehonoreerd wordt en dat het extra dus ook slechts een 'extraatje' is. De regeling veronderstelt tegelijk dat een predikant geen 'nieuwe' preek voorbereidt. Dat kan nooit binnen 3,5 uur, als ook de liturgie nog moet worden samengesteld en ook het voorgaan zelf nog moet plaatsvinden.

Maar goed, er is op de zondagen een levendig verkeer van gastpredikers. Zij zelf dienen hun vergoeding op te geven bij hun aangifte voor de inkomstenbelasting. De uitbetalende kerk dient dit echter ook bij de fiscus aan te geven. En wel in het kader van de regeling UBD. Die letters staan voor: 'Uitbetaalde Bedragen aan Derden'. Dat is de opvolging van de IB47-regeling.

Als er sprake is van betaling zonder factuur, of wel met factuur, maar zonder dat iemand geregistreerd staat als ondernemer (KvK-nummer), dan hebben we te maken met een 'betaling aan derden' die aan de belastingdienst moet worden gemeld. Daarbij dient u de gegevens te verstrekken van degene aan wie u heeft betaald. U dient aangifte te doen voor 1 februari van het volgende jaar. Voor 2022 kan dat echter pas vanaf 1 januari 2023. U heeft u dan één maand de tijd. Vanaf 2023 kan dat het gehele jaar door.

Aangifte doen kan overigens vanaf 2017 alleen nog maar digitaal. Het is dus zaak om gedurende het jaar een UBD administratie goed bij te houden, zodat die meteen in januari kan worden benut voor opgave aan de belastingdienst.

Sinds 1 januari 2022 is de regeling op één punt opgesplitst. Uitbetalers die al inhoudingsplichtig zijn (omdat ze mensen in loondienst hebben) moeten ook het BSN-nummer van de persoon aan wie uitbetaald werd, doorgeven. Maar er zijn ook niet-inhoudingsplichtige uitbetalers. Dat ben je als je geen mensen in loondienst hebt. Gemeentepredikanten tellen niet, want ze zijn niet in loondienst van de gemeente. Ook niet-inhoudingsplichtige uitbetalers aan derden moeten aangifte doen in het kader van UBD, maar zij mogen alleen naam en geboortedatum vragen en juist weer niet het BSN-nummer. Dus: als uw gemeente mensen in loondienst heeft (niet slechts uw wijkgemeente, die immers geen rechtspersoon is, maar de overkoepelende gemeente waar u deel van uitmaakt), dan dient u dus het BSN-nummer wel te vragen en op te geven bij de aangifte. Maar als uw gemeente niemand in loondienst heeft, dan mag dat juist weer niet.

Dus het hangt er vanaf hoe uw situatie is als werkgever, en dat zult u aan gastpredikanten duidelijk moeten maken in verband met de BSN-nummer-registratie. Overigens stond deze info ook in het belastingnummer van het magazine *Predikant en samenleving* van de Bond van Nederlandse Predikanten van februari 2022.

Betere balans in rechtsposities

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Wilnanda Hukom

Hoe snel kan het gaan. Ik zat pas op een verjaardag met wat ontheemde kerkelijke zestigers. De kerk van hun jeugd was in ras tempo aan het verdwijnen. Zo voelde dat. Het ging niet over situaties binnen de Protestantse Kerk, maar het had zomaar wel zo kunnen zijn.

Er zat ook een predikant bij van 62. Zo'n vijf jaar geleden was de dominee nog met vlag en wimpel binnengehaald, maar nu zagen ze er geen gat meer in, de kerkenraad en de gemeente die nog over waren. Vriend en vijand was het erover eens dat het niet aan de dominee had gelegen, die er overigens nog steeds stond. Heeelemaal niet! Maar ja het leek niet te keren: de ene verhuizing na de andere. En steeds weg, nooit erbij, want huizen voor jonge gezinnen: niet te vinden of niet te betalen. En toen kwam er ook nog zo'n gezellige evangelische massakerk om de hoek, alles picobello voor elkaar, en pats weer een aderlating. En ja, als je dan al wat jonger kader denkt te hebben, zijn er genoeg legitieme redenen, zo lijkt het, om de beperkte tijd vooral niet aan de kerk te besteden. En nu hebben ze besloten om te gaan stoppen, want er kan niet meer fatsoenlijk een kerkenraad worden gevormd.

Wat zegt dit voorbeeld? Dit voorbeeld zegt, dat we nog steeds te maken hebben met verschuivingen en veranderingen, ook in de kerk, die ingrijpend zijn en die voor kerkbegrippen snel kunnen gaan. En het einde daarvan is nog niet in zicht. Maar er staat daar nog wel een dominee met ook daar een stevig verankerde rechtspositie. Nog vijf jaar te gaan, maar wat nu? Hij gaat er vanuit dat de kerk hem wel verzorgt tot het Pensioenfonds en de AOW het overnemen. Maar wie is 'de kerk' als jouw gemeente feitelijk 'failliet' gaat en er geen centraal geleide herplaatsing mogelijk is? Immers, er is geen gemeente te verplichten om jou te beroepen of een baan aan te bieden, toch?

Kortgeleden sprak ik in een ander verband een kerkrentmeester die gewerkt heeft als lobbyist bij het VNO, u weet wel, de werkgeversorganisatie. Zij was verbaasd over de in beton gegoten rechtspositie van predikanten in onze kerk. Eens dominee, altijd dominee, *life-time employment* en dito inkomen, waar vind je dat nog, en zeker niet bij organisaties die zoveel turbulentie meemaken als de kerk van vandaag.

Tegelijk hebben we opnieuw gehoord via gedegen onderzoek (dat op de laatste synode werd gepresenteerd) hoe belabberd de rechtspositie van veel kerkelijk werkers in onze kerk is. Maar ik vroeg me af: is dat niet juist de schaduwkant van die sterke rechtspositie van dominees? Want hoe en waar moet je vandaag als kerkbestuur enige flexibiliteit inbouwen waar het gaat om de pastorale formatie in je gemeente, als de zaken in vijf jaar er echt zomaar anders voor kunnen staan? De neiging bestaat bij behandeling van zo'n rapport over kerkelijk werkers om vooral te focussen op de verbetering van hun positie. Ik zal de laatste zijn om daar tegen te zijn. Je kunt in kleine, tijdelijk contractjes volkomen doorschieten. Dat getuigt niet van goed werkgeverschap. Mee eens.

Maar zou het niet moeten blijven gaan over het totale plaatje? Een betere balans tussen vast en flexibel bijvoorbeeld, en meer differentiatie binnen het pastorale beroep? In een kerk die zich ontwikkelt naar een mozaïek van kerkplekken, als minderheidskerk in een hoofdzakelijk seculier land, met steeds meer kleinere gemeenschappen die kerk zijn, past steeds minder het 'one fits all'-principe van de universitair geschoolde en voor het leven bevestigde (en te onderhouden) predikant. Voldoende goede theologen zal de kerk nodig blijven hebben, maar ook praktische predikers, praktische missionaire kerkopbouwers en pastors. En we zullen onder ogen moeten zien, dat dit ook niet kan zonder rechtspositionele aanpassingen.

Stelling van de maand

Heeft u een mening, wilt u erop reageren?

Laat het ons weten via: info@kerkrentmeester.nl

De stelling:

'Er moet een nieuwe balans gevonden worden tussen vast en flexibel waar het de pastorale rechtsposities betreft.'

► Stichting Kerkelijk Geldbeheer

Een kerkapp: méér dan alleen collecteren

Tekst & Beeld SKG

Zijn kerkapps alleen handig voor het digitaal collecteren? Of kunnen ze nog meer? SKG heeft de Appostel app met verschillende mogelijkheden voor uw kerkelijke gemeente én voor alle activiteiten binnen uw gemeente.

Wie is SKG?

Zoals de meeste colleges weten, is Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) een kerkelijke stichting gelieerd aan de landelijke Protestantse Kerk in Nederland (PKN). We zijn al ruim 50 jaar de betrouwbare financiële dienstverlener voor protestants-christelijke kerken en aanverwante (diaconale) instellingen. SKG is gespecialiseerd op het gebied van financieren, betalingsverkeer, sparen en digitale geldwerving.

Vanuit onze visie en missie willen we de kerkelijke gemeenten dienen. We vinden persoonlijk contact belangrijk om te weten welke vragen er leven. Daarom werken we voortdurend aan onze diensten en producten om te blijven aansluiten bij onze doelgroep.

Sinds 2008 biedt SKG de kerkelijke webshop SKG Collect, omdat digitalisering ook in de kerk steeds meer een belangrijke rol speelt. Inmiddels is SKG Collect verder doorontwikkeld en bieden we sinds 2016 ook een bijbehorende app aan.

Speciaal gemaakt voor PKN-gemeenten

Wat is uniek aan de Appostel app? Op die vraag zijn verschillende antwoorden te geven. Duidelijk is dat Appostel de enige kerkapp is die speciaal is ontwikkeld voor PKN-gemeenten.

Het betekent ook dat Appostel alleen beschikbaar is voor PKN-gemeenten. Andere kerkgenootschappen kunnen geen gebruik maken van deze app. Vanuit onze missie vindt SKG het belangrijk om aan alle PKN-gemeenten be-

Scan de QR-code voor de video!

Ontdek binnen één minuut de mogelijkheden van Appostel.

taalbare mogelijkheden op het gebied van digitale geldwerving beschikbaar te stellen. We houden hierbij voor ogen dat de kosten geen belemmering moeten zijn.

SKG is een kerkelijke stichting zonder winstoogmerk. Daarom bieden we de kerkelijke gemeenten Appostel aan voor een vast laag bedrag per kwartaal met daarbij de gratis eigen webshop. Voor gemeenteleden is het downloaden én het gebruik van de Appostel app geheel gratis.

Appostel ook inzetbaar voor uw kerkelijke activiteiten

Appostel is de complete kerkapp waarin uw kerkelijke gemeente alle kerkzaken digitaal kan regelen. De app voorziet, naast de doneer- en collectieopties, ook over andere mogelijkheden. U kunt hierbij denken aan het bijdragen en toezeggen voor de Actie Kerkbalans, Solidariteitskas, nieuwsberichten, agenda, chatfunctie en contactenlijst.

Appostel kan prima worden ingezet bij alle activiteiten in uw gemeente door onder andere de chatfunctie, die per

college, groep of vereniging is in te stellen. Daarnaast is met een nieuwsbericht of pushbericht iedereen snel op de hoogte. Met de contactenlijst vindt u de juiste persoon, die u zoekt binnen uw gemeente. In de agenda ziet u in één oogopslag de verschillende activiteiten.

In de app kunt u ook uw eigen geldwervingsactie promoten. Op die manier kan iedereen eenvoudig op een laagdrempelige manier digitaal geven aan uw lokale (diaconale) doel. In de app vindt u ook de webshop van uw gemeente, waar u bijvoorbeeld stroopwafels voor het goede doel of liedboeken kunt kopen.

Binnen één minuut weet u meer!

Scan de QR-code voor de korte video over Appostel. Met Appostel bent u altijd en overal verbonden met uw kerkelijke gemeente. Op onze website www.appostel.nl leest u meer over alle mogelijkheden.

- www.appostel.nl
- www.skggouda.nl

► **Van Ree Accountants**

Tekst & Beeld Van Ree Accountants

Historie

We schrijven 1966 als de heer Van Ree in zijn woonhuis in Veenendaal de deuren opent van Accountantskantoor drs. P.H.D. van Ree. De basis voor Van Ree Accountants is gelegd. Al vanaf het eerste uur is Van Ree gespecialiseerd in non-profitorganisaties, waaronder kerken en kerkelijke instellingen. Van Ree Accountants neemt hiermee een unieke plaats in de accountancybranche in.

Uw verantwoordelijkheid

Kerken hebben in de loop van de tijd soms een aanzienlijk bezit verworven in de vorm van onroerend goed en geldmiddelen door onder andere schenkingen, nalatenschappen, collecten en bijdragen. Deze bezittingen zijn aan de kerk toevertrouwde talenten. Als kerkrentmeester bent u verantwoordelijk om voor deze talenten zorg te dragen. Een aanzienlijke verantwoordelijkheid dus! Verantwoording is dan van belang.

Uw verantwoording

Jaarlijks legt u verantwoording af door middel van de jaarrekening. Deze jaarrekening dient te voldoen aan de door het GCBG uitgebrachte 'Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN' en moet ingediend te worden via

het Financieel Rapportage- en Informatiesysteem (FRIS) bij het CCBB. Enerzijds zorgen deze vereisten voor meer eenduidigheid en onderlinge vergelijkbaarheid van de jaarrekeningen van kerkelijke gemeenten en diaconieën. Anderzijds is de situatie in elke gemeente anders en moet telkens de vraag beantwoord worden: Welke verwerkingwijze is passend voor de gemeente en voldoet aan de verslaggevingseisen? Gelukkig biedt de richtlijn mogelijkheden om eigen keuzes te maken.

Keuzes maken

Het opstellen van de jaarrekening kan u hoofdbreken bezorgen. Hoe presenteren we het eigen vermogen van de afzonderlijke wijkgemeenten? Hoe verantwoorden en bestemmen we een ontvangen nalatenschap? Daarnaast krijgt u te maken met andere wet- en regelgeving, zoals subsidievoorwaarden en de omzetbelasting. Wij, met kennis van en ervaring met kerken, kunnen u verder helpen. Bovendien kan de frisse blik van een onafhankelijke accountant op uw cijfers u ontzorgen.

Zekerheid bij cijfers

De kern van onze dienstverlening aan kerken bestaat uit het controleren en beoordelen van de jaarrekeningen. In ►

de Protestantse Kerkorde is de bepaling opgenomen dat de jaarrekening door bijvoorbeeld een accountant gecontroleerd dient te worden. Hiermee verkrijgt u zekerheid dat wat er in de jaarrekening staat, de financiële situatie van uw gemeente of diaconie adequaat weergeeft en in overeenstemming is met de verslaggevingsrichtlijn.

Controle

Als accountant controleren wij dus of het beeld wat de jaarrekening geeft van de financiële situatie overeenkomt met de werkelijkheid en of de jaarrekening aan de door het GCBG gestelde eisen voldoet. Niet alleen kijkt de accountant hierbij naar de jaarrekening zelf, ook de achterliggende processen worden in kaart gebracht en beoordeeld. Concreet gaan we bijvoorbeeld na wie de inkomende facturen goedkeurt, wie bevoegd is betalingen uit te voeren en of de collecten door twee personen worden geteld. Een goede interne organisatie draagt bij aan cijfers die 'kloppen'. De accountantscontrole resulteert in een controleverklaring, waarin wij kortweg zeggen: 'Het klopt wat in de jaarrekening staat'.

Beoordeling

Een alternatief voor een controle kan een beoordeling zijn. Onze werkzaamheden zijn dan minder diepgaand en uitgebreid. Een beoordelingsopdracht leidt tot een beoordelingsverklaring, waarin wij verklaren: 'We hebben niet gezien dat de jaarrekening niet klopt'.

Verhaal achter de cijfers

We kijken echter verder dan de cijfers. De getallen zijn, zoals iemand eens zei: 'de afbeelding van de werkelijkheid'. Het gaat om het verhaal achter de cijfers. Welk verhaal wil de kerkelijke gemeente met de jaarrekening vertellen? Bij de 'achterkant' van de cijfers kijken we ook naar de kerkelijke gemeente zelf. Hoe laat je verschillende activiteiten in de cijfers terugkomen? Hoe presenteert je de cijfers richting de gemeente? Hoe voer je toekomstbestendig financieel beleid? Over deze en andere thema's gaan we graag met u in gesprek.

Dezelfde 'taal'

Als accountantsorganisatie voor onder andere kerken en kerkelijke instellingen werken wij vanuit een christelijke

Arjen Hoogenboom
en Wilmer Wink

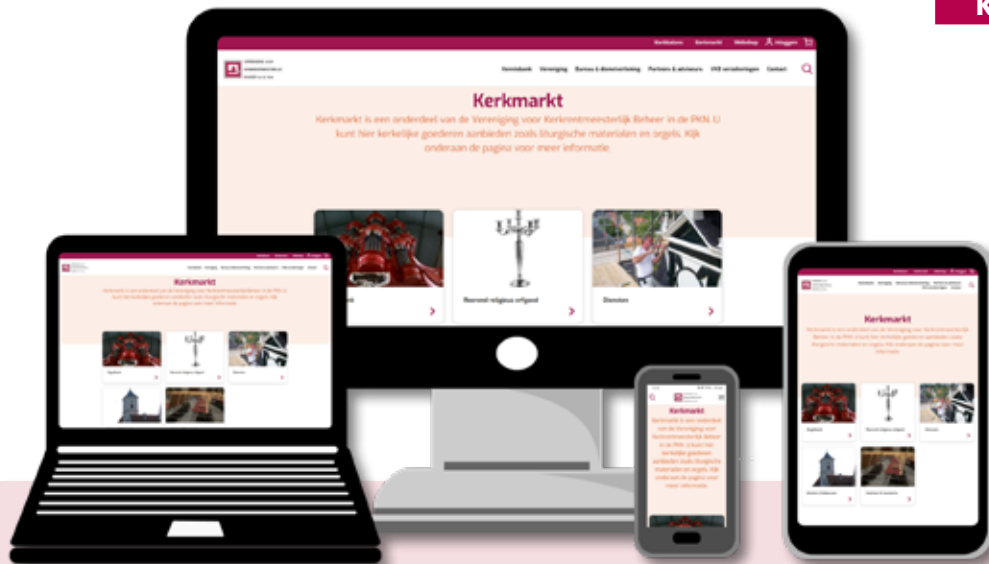
achtergrond. Verschillende medewerkers zijn ook binnen hun kerkelijke gemeente betrokken als bijvoorbeeld ambtsdrager, kerkrentmeester of penningmeester. Dit zorgt ervoor dat wij dezelfde taal spreken en weten waarover we het hebben als we met u in gesprek zijn over diverse vraagstukken of als we de jaarrekening controleren.

Meer weten?

Steeds meer organisaties, waaronder kerkelijke gemeenten, weten de weg naar Van Ree te vinden. Inmiddels is Van Ree Accountants uitgegroeid tot een middelgroot accountantskantoor met zeven vestigingen en circa 180 medewerkers. We hebben u dan ook meer te vertellen. Wilt u meer weten? Bel gerust of kom langs. De koffie staat voor u klaar.

► www.vanreeaccountants.nl

Kerkmarkt

Op Kerkmarkt.nl kunnen kerkelijke gemeenten hun kerkelijke goederen ter verkoop of ter overname aanbieden. Dat kunnen bijvoorbeeld de stoelen zijn die niet meer worden gebruikt of liturgisch meubilair dat bij een kerksluiting vrijkomt. Op deze wijze kunnen kerkelijke goederen weer worden hergebruikt. Deze dienstverlening is voor kerkelijke gemeenten gratis, uitgezonderd de rubriek 'orgelbank'.

De orgelbank

DE ORGELBANK

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke kerken en gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

Het eenklaviersorgel met 6 stemmen en een aangehangen pedaal, gebouwd rond 1955 voor de Maranathakerk in Haaksbergen krijgt een nieuwe bestemming in Polen. Momenteel worden in de orgelbank nog 4 andere orgels ter verkoop aangeboden. Dit betreft instrumenten van onder andere gebr. Van Vulpen, Willem van Leeuwen en H.J. Vierdag.

De juiste specificaties vindt u in de rubriek orgelbank op onze website www.kerkmarkt.nl.

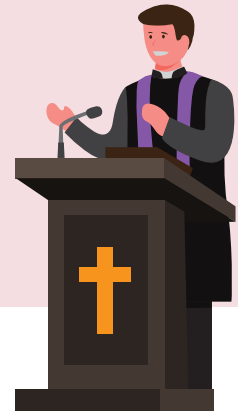
Voor vragen over de orgelbank kunt u contact opnemen met het VKB-Bureau.

Telefoon (078) 639 36 66

E-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl

Klaas Jelle Faber

Tekst Adam van Bergeijk **Beeld** Wikimedia, Klaas Jelle Faber

Ds. Klaas Jelle Faber is predikant van de wijkgemeente Johanneskerk te Gorinchem en wenst colleges van kerkrentmeesters vreugde in de kerk toe. We spraken met hem over zijn rol en visie als predikant met betrekking tot kerkrentmeesterlijk beheer.

Kerkrentmeesters

Ds. Faber, Klaas Jelle, om maar gelijk met de deur in huis te vallen: hoe kijk jij aan tegen de rol van kerkrentmeester? Wat is of doet zij of hij?

Klaas Jelle Faber: "Een kerkrentmeester is iemand met een zeker zakelijk inzicht, die deel uitmaakt van de kerkenraad. Meer dan voor 2004 [het jaar van de fusie tot de huidige Protestantse Kerk, red.] zijn beleid en beheer in de kerkenraad verenigd. De gemiddelde kerkrentmeester heeft vaak ook iets met financiën en onroerend goed. Soms zie je dat deze taken aansluiten bij de dagelijkse werkzaamheden of ervaring van kerkrentmeesters."

Beheer en beleid verenigd in een kerkenraad wil nog wel eens discussie opleveren.

"Tot de kerntaken van een kerkrentmeester behoort het faciliteren van het geestelijk leven in de gemeente, dat heeft alles te maken met menskracht, gebouwen en vrijwilligersbeleid. Colleges staan voor de taak om te investeren in de afgesproken doeleinden. Het gaat erom dat je met elkaar beseft dat niet alles kan wat je wilt. Hetgeen je wilt realiseren moet ook financieel gedragen worden door de gemeente. Een kerkrentmeester kijkt niet alleen naar zijn of haar taak maar heeft ook oog voor de gehele gemeente."

"Maak het grote verhaal kleiner."

Geld in de kerk

Bij het woord investeren denken we onmiddellijk in geld. Welke rol heeft geld in een gemeente of zou het volgens jou moeten hebben? Of praten we niet over geld in de kerk?

"Zeker wel. Hoe je het wendt of keert, je krijgt met geld te maken. Ook als burger kun je elke euro maar een keer uitgeven. Je moet keuzes maken waaraan je spendeert. In de gemeente zijn er achter de euro's geestelijke processen. Waar geef je je geld aan uit? Wat vraagt God van ons? Ik zie mijn rol om het gesprek daarover te stimuleren, voor zover dat al niet plaatsvindt. Tegelijk moet je laten zien waaraan je als gemeente je geld besteedt en hebt

besteed. Dat moet je goed voor het voetlicht brengen. Dat zie je bijvoorbeeld terug in discussies over gebouwen. Zo kun je de vraag stellen waarom je bepaalde gebouwen in stand wil houden. Dienen zij een missionair doel? Kerkrentmeesters maken het grotere verhaal kleiner. Wat je als gemeente wil, dat moet je duidelijk voor ogen hebben. Je kunt als gemeente laten zien dat de kerk impact heeft op het leven van mensen, maar je kunt maar een aantal doelen formuleren. Je bepaalt met elkaar de prioriteiten. Daarbij kun je je ook afvragen of er iets wordt gedaan wat niet langer nodig is. Soms zijn er ook lastige keuzes te maken en het is daarbij belangrijk om transparant te zijn en voor goede communicatie zorg te dragen."

"Het gaat erom dat je met elkaar beseft dat niet alles kan wat je wilt."

Geldwerving

Wat is jouw rol als predikant bij geldwerving?

"Ik zie mijzelf hierin eerder ondersteunend. Het college van kerkrentmeesters faciliteert de doelen van de gemeente door middel van geldwerving en ik hecht eraan om ook hier een rol te hebben door bijvoorbeeld bij de start van de Actie Kerkbalans een gezamenlijk startmoment te verzorgen voor de vrijwilligers. De Actie Kerkbalans is tenslotte niet zomaar een collecte."

Stel, je bent predikant in een gemeente waar het financieel minder gaat. Wat doe je?

"Ik vind het belangrijk dat het geheel van kerk-zijn op tafel komt. Als kerkenraad kun je niet anders dan hierover spreken. Ik zou stimuleren dat dergelijke gesprekken op gang komen. Als je zoiets als een tekort aan ziet komen, dan moet je keuzes voor zijn, bewegen naar voren om niet overvallen te worden. In situaties waarin het gaat over kerkgebouwen kan het ook nodig zijn om zakelijkheid te tonen. En ook goed kijken wie welke taak het beste op zich kan nemen. Elke situatie vraagt om ander type mensen. Ik let daarin goed op gevoeligheden."

Scholing

Ben je daarin geschoold of maakt dat deel uit van een opleiding, om met gevoelige situaties om te gaan?

"Nee, eigenlijk niet. Kijk, op het gebied van kerkrecht heb ik colleges gevolgd bij prof. Gijs Dingemans in Groningen, maar welke rol je als predikant hebt in processen die gevoelig zijn leer je eerder in de praktijk. Al kun je wel veel bespreken met anderen bij permanente educatie. Daar reflecteer je met elkaar op de praktijk. Daarnaast hecht ik eraan te zeggen dat de ambten in de kerkenraad er met elkaar voor verantwoordelijk zijn om stappen te zetten. Daarbij is er wisselwerking tussen het geestelijke en het zakelijke. Tenslotte is er ook nog een belangrijke taak weggelegd voor het moderamen en de voorzitter om bepaalde processen in het oog te houden en discussies goed voor te bereiden."

De Johanneskerk te Gorinchem

Over Klaas Jelle Faber

Klaas Jelle Faber (Velp, 1973) studeerde theologie in Groningen. Na zijn afstuderen werd hij, samen met zijn vrouw Mirna Visschers, gemeentepredikant in Uithuizermeeden (1999), daarna in Marknesse (2005), vervolgens in Wolvega (2013) en sinds oktober 2021 zijn beiden verbonden aan de Protestantse Gemeente te Gorinchem-Spijk, wijkgemeente Johanneskerk. In juni 2022 zal Klaas Jelle tevens verbonden worden aan de Gereformeerde Kerk te Asperen.

Als alle taken verdeeld kunnen worden in een gemeente is dat fijn. Voor gezamenlijk leiderschap moeten voldoende middelen zijn, stelden we vast. Tegelijkertijd is er de realiteit waarin we doelen nastreven, maar het ontbreekt aan menskracht en blijven taken liggen. Wat te doen met deze taken?

"Menskracht moet niet overbelast raken. Iedereen kent de voorbeelden: er wordt een wijk bijgenomen, mensen gaan nog een jaartje door. Als het incidenteel voorkomt, prima. Dat zegt ook iets over de gemeente als organisatie. Tegelijk moet het vaak lichter en eenvoudiger. En, mensen moeten taken wel nuttig en plezierig vinden. Wat geeft een taak mij of wat kan het mij geven? Als dat plezier wegeeft, dan moet je niet te bang zijn om te stoppen. Zo maak je ook weer ruimte voor nieuwe dingen. Veel jaren ging het op dezelfde manier, maar als het niet meer gaat, is de vreugde ook weg."

"Menskracht moet niet overbelast raken."

Tot slot

Tenslotte, wat wens je kerkrentmeesters toe?

"Vreugde in de kerk die de Heer ons geeft, in kleur en in verscheidenheid. Als er zorgen zijn, deel dan die zorgen. Zo sta je niet alleen en kun je de zorgen delen met anderen. Dat kan in je gemeente, misschien in je kerkenraad of waar dan ook. Laat anderen ook eens meekijken, benut mogelijkheden plaatselijk of via de classis. Het gaat tenslotte om een gezamenlijk zoeken en bidden om de presentie van Christus in deze wereld."

Uit het bestuur

In dit overgangsjaar wordt er het nodige gevraagd van het bestuur. Er dient stevig strategisch te worden geschakeld. Met de Ledenraad de koers uitzetten, tegelijk zoeken naar de juiste samenwerkingspartners plus de eigen positie blijven markeren vanuit het perspectief van de kerkrentmeesters.

Op 26 maart vergaderde het bestuur met de Ledenraad. Daar bleek dat de Ledenraad goed uit de voeten kon met de uitgezette lijn door het bestuur. De VKB dient zich verder te ontwikkelen als de natuurlijke bondgenoot van alle kerkrentmeesters, ouder en jonger, bij het uitvoeren van hun taak ten behoeve van de kerk, dan wel hun gemeente. Tegelijk dient de VKB bovenplaatselijk gerust van zich te laten horen, niet alleen reagerend op anderen, maar ook opiniërend en agenderend, daar waar het vraagstukken van kerkbeheer raakt.

Het overgangsjaar komt uit in het zoeken van een nieuwe directeur en een nieuwe man of vrouw ter behartiging van toekomstgericht kerkbeheer. Aarnoudse en Van Rijssen zijn immers 'de verdwijning nabij', althans als VKB medewerkers. Daarnaast eindigt het huidige beleidsplan in 2022. Dit betekent dat er ook voor het boekjaar '2022' en atypische begroting moest worden gemaakt.

Op 11 april ondertekenden de twee directeuren in bijzijn van beide besturen van de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk (DO) en de VKB een samenwerkingsovereenkomst. Ook wordt de nieuwe medewerker

toekomstgericht kerkbeheer samen met de DO aangehouden, weliswaar in dienst komend van de VKB maar op fifty-fifty-basis gefinancierd en werkend vanuit beide organisaties (ten bate van de gemeenten en kerkplekken binnen onze kerk uiteraard).

Met de Bond van Nederlandse Predikanten (BNP) werd er een gezamenlijke verklaring opgesteld rond het thema van de pastorale beroepen in de kerk. De inhoud daarvan kunt u lezen op de website van de VKB.

De ontwikkeling van de VKB en de ervaringen in coronatijd maken het wel nodig verder na te denken over de manier waarop de regionale, provinciale, klassicale structuren van de VKB (de afdelingen) het best de post-corona-toekomst (?) in kunnen gaan. Op 23 april was er in Nijkerk daartoe een informeel overleg belegd tussen bestuur en de voorzitters van de huidige afdelingsbesturen. Het is duidelijk dat hierover in het nieuwe beleidsplan een opdracht moet worden neergelegd om aan het begin van de nieuwe beleidsperiode (onder leiding van bestuur en een nieuwe directie) hiervoor zaken uit te werken.

Directeuren Jurjen de Groot en Jos Aarnoudse en bestuursvoorzitters Rik Buddenberg en Greetje van der Waaij tijdens de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst

Silas Groep

Partner van kerken

De Silas Groep ondersteunt geloofsgemeenschappen en biedt een brede waaier aan dienstverlening aan christelijke kerken.

Kerken zijn heel verschillend, hebben specifieke vragen en mogelijkheden. Bij al deze situaties sluiten wij graag aan. Wij bieden maatwerk, zonder winstoogmerk en met veel kennis en ervaring over de specifieke context waarin kerken werkzaam zijn.

Wij staan naast de kerken, omdat we vanuit onze christelijke inspiratie werken.

Financieel in balans

Daar helpen wij u graag bij. Wij zijn **de** administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien geven wij deskundig advies over verzekeringen en bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?

Uw vastgoed op orde

Het zorgvuldig beheren van grond en gebouwen wordt steeds complexer. Het vergt veel specifieke kennis en die hebben wij in huis.

Wij kunnen het volledige beheer van uw vastgoed verzorgen. Ook ondersteunen wij bij zaken zoals bemiddeling of advisering bij aan- en verkoop van grond en gebouwen. Onze rentmeesters staan altijd ten dienste van uw kerk en zijn erop gericht om optimaal rendement voor u te behalen.

Advies bij kerkgebouw-gerelateerde vragen

Het bezit van kerkelijk onroerend goed kan ingewikkelde vragen opleveren. Sluiten de kerkgebouwen nog aan op de wijze waarop u kerk wilt zijn? Niet alle kerkgebouwen zijn nog nodig voor zondagse vieringen. Besluitvorming hierover roept al gauw emotie op. Soms zijn verkoop, een alternatieve bestemming of ontwikkeling van vastgoed een oplossing. Onze rentmeesters adviseren, bemiddelen bij aan- en verkoop en taxeren kerkgebouwen en ander kerkelijk vastgoed.

KKA
Administraties & Advies

[SilasGroep.nl/kka](https://silasgroep.nl/kka)

Telefoon 033 - 467 10 12

KKG
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg](https://silasgroep.nl/kkg)

Telefoon 033 - 467 10 10

KKG Adviseurs
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg-adviseurs](https://silasgroep.nl/kkg-adviseurs)

Telefoon 033 - 467 10 10

■ Synode april 2022

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Jan van de Lagemaat

Op 21 en 22 april vergaderde de Generale Synode weer eens in De Werelt in Lunteren. Omdat ik sinds kort in Ede woon, kon ik er op de fiets naartoe.

Onze kerk is verbonden met de Lutherse Wereld Federatie (LWF). In de Protestantse Kerk in Nederland heeft immers ook de Evangelisch-Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden een plek gevonden. Sowieso kent de Protestantse Kerk allerlei relaties met de wereldkerk. Maar deze Lutherse band is daar weer bijzonder in. De synode begon met een ontmoeting met ds. Anne Burghardt, predikante uit Estland, secretaris-generaal van de LWF. Het is goed om te horen wat de LWF allemaal doet. Tegen de achtergrond van de oorlog in Oekraïne was het extra veelzeggend een predikant uit de Baltische landen aan het woord te horen.

Tijdens de synode vond er een soort update plaats door professor Maarten Wisse over de voortgang van de werkgroep die een nadere uitwerking dient te verzorgen rond de ambtsvisie. De werkgroep had meer tijd nodig, zodat nu op zaterdag 2 juli een extra synodedag is gepland om het eindrapport te bespreken. Professor Wisse liet doorschemeren dat er gedacht wordt aan het uitbreiden van het aantal ambten met een vierde ambt (ten behoeve van de kerkelijk werker?).

De Protestantse Theologische Universiteit heeft besloten op één locatie verder te gaan. Ook is de plaats bekend: Utrecht.

Hoewel ook de synode hierover wat te zeggen leek te hebben, lag het feitelijk al vast, hetgeen wel tot enig gemor leidde. Waar in Utrecht en per wanneer precies, is nog niet bekend.

De synode pleegde een aantal benoemingen. Ook werd een nieuw moderamenlid gekozen, te weten mevrouw Jolanda Aantjes (kerkelijk werker). Dat betekent dat na de benoeming van mevrouw Bianca Groen-Gallant vorig jaar november het aantal vrouwen in het moderamen weer is gestegen tot twee.

De synode besprak het rapport 'Geroepen om te dienen'. Het onderzoek dat er aan ten grondslag lag, was gericht op het in kaart brengen van de situatie van met name kerkelijk werkers. Over hoeveel mensen hebben we het eigenlijk en wat is hun situatie? En passant is er ook een prognose rond ontwikkeling aantal predikanten en aantal leden van de kerk in opgenomen. We koersen af op een tekort aan predikanten en kerkelijk werkers (ondanks de nog forse krimp van het aantal leden van de kerk). Daarnaast bleek dat de rechtspositionele positie van kerkelijk werkers te zwak is. Zij worden nu te veel gebruikt als de 'klapstoeltjes' in de kerk. Veel kleine aanstellingen en tijdelijk werk. Dit moet verbeteren. Het nadeel van een opgeknapt traject rond het nadenken over het pastorale beroep in de breedte (wat is de betekenis van het ambt, welke soorten werkers in de aankomende decennia heeft de kerk en haar gemeenten en kerkplekken nodig) is dat per onderdeel daar dan alle accent op komt te liggen. Dan lijkt het op zo'n synode in april 2022 al gauw alleen te gaan om de verbetering van de positie van de kerkelijk werkers, terwijl dat een onderdeel is in een groter vraagstuk. We zullen zien hoe het verder gaat.

De synode stond ook nog stil bij het eigen functioneren en op welke manier het synodewerk aantrekkelijke gemaakt zou kunnen worden voor jongere kerkleden. Ook zo'n terugkerend thema waar het ei van Columbus nog niet voor gevonden is. Weer een jongerensynode, of per classis een quotum?

Professor Benno van den Toren aanvaardde een extra leeropdracht aangaande de missionaire roeping van de kerk. Hij gaat in kaart brengen hoe ontwikkelingen in de wereldkerk dienstbaar kunnen zijn aan de missionaire theologie en praktijk in Nederland. Leren van andere kerken dus. Wij hebben op het vlak van kerkbeheer in ons VKB jubileumjaar al gemerkt hoe vruchtbaar dat kan zijn.

LAKERVELD
Ingenieurs & Architecten

Nieuwe huisstijl en website voor
Lakerveld Ingenieurs & Architecten.

Wij slaan de bladzijde om naar een volgend hoofdstuk! Een nieuwe huisstijl en website maken ons bureau herkenbaar en klaar voor de toekomst. Bekijk welke projecten wij de afgelopen jaren hebben uitgevoerd op onze vernieuwde website.

LAKERVELD-NOORDELOOS.NL

ERME
KERKBEHEER
RECONSTRUCTIE
INTERIEURONTWERP

vka vankootenarchitectuur

nieuwbouw | verbouw | interieurontwerp
www.kerkarchitect.nl

■ De kerk als opvanglocatie

Een inkijkje in de organisatorische kant van vluchtelingenopvang

Tekst Wilnanda Hukom **Beeld** Hans van Blijderveen, Willem Jan de Bruin

Sinds het begin van de oorlog in Oekraïne krijgen wij als VKB af en toe een vraag van kerkrentmeesters over het beschikbaar stellen van panden in het bezit van hun kerk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Meestal betreft het dan toch leegstaande panden. Een onbewoonde pastorie, of een leegstaande kosterswoning. Maar ook gebouwen die wel worden gebruikt door de gemeente komen in beeld als opvanglocatie. Per toeval kwam ik onlangs in gesprek met Hans van Blijderveen, koster van de Bethlehemkerk in Papendrecht. In zalencentrum 'De Palm', dat vastzit aan het kerkgebouw, worden op dit moment Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Een klein inkijkje in de organisatorische kant van de opvang.

Vraag vanuit de gemeente

Om maar met de deur in huis te vallen, hoe is het idee ontstaan om jullie zalencentrum beschikbaar te stellen als opvanglocatie?

"Er kwam een vraag van de gemeente Papendrecht aan de kerken in Papendrecht of er bereidheid en ruimte was om medewerking te verlenen aan de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Deze vraag kwam kort nadat de regels betreffende de coronapandemie waren gestopt en kerk en zalen inmiddels weer gebruikt konden worden. Er waren toen nog niet

veel kerkelijke activiteiten en nog maar weinig commerciële reserveringen. De kerkenraad van de Bethlehemkerk heeft toen het besluit genomen om het bij de kerk behorende zalencentrum 'De Palm' beschikbaar te stellen voor opvang."

Regelen

Er moest vast een heel aantal zaken geregeld worden. Waar moet ik dan aan denken?

"Dan moet u denken aan regels vanuit de GGD; regels vanuit de brandweer; aanpassingen die gedaan moeten wor-

Koster Hans van
Blijderveen in de
Bethlehemkerk te
Papendrecht

den in verband met deze regels; zalen en kasten leeghalen; uitzoeken wat wel en niet gebruikt gaat worden, enerzijds voor opvang en anderzijds voor onszelf; wat voorlopig niet gebruikt wordt opslaan in zeecontainers; schoonmaken van alle ruimtes; etcetera. We moesten ook gaan kijken hoe we de voor de kerk nog beschikbare beperkte ruimtes dusdanig konden indelen dat het ook voor ons nog werkbaar was. Maar ook het reorganiseren van onze agenda en het cancelen van die reserveringen die al wel waren gedaan."

Zijn er dingen geweest die vooraf als een obstakel gezien werden, maar die achteraf heel erg mee bleken te vallen?
"Ach weet u, je weet eigenlijk helemaal niet waar je aan begint, want je hebt dit nooit gedaan; althans, wij als kerk niet en ook mijn vrouw en ikzelf niet. Het is dus best een beetje koffiedik kijken. Onze woning, de kosterswoning dus, zit aan het zalencentrum vast en dan komen al gauw vragen boven drijven als: 'Hoe zal dat gaan; we kunnen niet meer binnendoor naar de kerk; onze auto's kunnen niet meer op eigen terrein staan; gaan we veel geluids-overlast ervaren of misschien tegen andere hinderlijke dingen aanlopen?' En nu zijn we een aantal weken onderweg en er wonen nu zo'n 20 Oekraïense vluchtelingen (vrouwen en kinderen) in het complex en eigenlijk valt het allemaal best wel mee. Natuurlijk moet je jezelf ook een beetje aanpassen aan de situatie, maar waar deze mensen vandaan komen is het vele malen erger."

"Als kerkelijke gemeenschap kan en mag en wil je daar niet van weglopen, ondanks de eventuele financiële consequenties."

Aanpassingen

Het zalencentrum is normaal gesproken door de kerkelijke gemeente gewoon in gebruik. Dat vergt best wat aanpassingen, of niet?

"Dat is zeker zo, ja. Je moet je voorstellen dat, samen met de kerkzaal, de hal en de consistorie, alle zalen van

het zalencentrum in eerste instantie bedoeld zijn voor kerkelijke activiteiten. En dan denk ik bijvoorbeeld aan ons kerkelijk bureau, waar een groot deel van onze administratie wordt gedaan; ik denk aan de ruimtes die gebruikt worden voor de crèche en de kindernevendienst tijdens onze kerkdiensten; ik denk aan allerlei kerkelijke vergaderingen die in het zalencentrum plaatsvinden; ik denk aan koffiemomenten in de grote zaal, na de zondagse kerkdiensten; ik denk ook aan de grote keuken die we hebben met daarin allerlei voorzieningen die nu gebruikt worden door de mensen daar en zo nog veel meer. En al die activiteiten moeten we nu onderbrengen in de beperkte ruimtes die we nog over hebben. En ja, dat vergt best wel veel aanpassingen."

"Gemeente zijn, saamhorigheid, onderlinge band, iets kunnen betekenen voor je medemens in nood. Dat is pure winst en weegt niet op tegen goed of geld."

Het missen van inkomsten

Het college van kerkrentmeesters loopt nu inkomsten uit verhuur mis die misschien wel begroot waren. Leverde dat nog discussiepunten op? Hoe kijkt het college hier tegenaan?

"Op dit moment zijn er vrijwel geen commerciële activiteiten, gewoon omdat we de ruimte en de voorzieningen niet beschikbaar hebben. En ja, die inkomsten missen we nu inderdaad. Toch is dit voor de kerkenraad, en dus ook voor het college van kerkrentmeesters, totaal geen discussiepunt geweest. Als kerk voelden en voelen we het als onze plicht om onze medemensen te helpen; zeker toen duidelijk werd hoe hoog de nood was. Deze mensen, die al zoveel hadden meegemaakt in het door oorlog verscheurde Oekraïne, die huis en haard hadden verlaten, die wellicht hun man en andere familieleden achter hebben moeten laten, zij moesten gewoonweg geholpen worden, en wel nu. En als kerkelijke gemeenschap kan en mag en wil je daar niet van weglopen, ondanks de eventuele financiële consequenties."

Andere winst dan geld of goed

Ik kan me voorstellen dat het jullie als kerkelijk gemeente ook iets oplevert, en dan bedoel ik niet een geldelijke winst. Klopt dat?

"Ik kan u met enige zekerheid vertellen dat er van geldelijke winst sowieso geen sprake is. En dat moet ook zeker niet de drijfveer zijn. Maar weet u, vanaf het moment dat we hiermee bezig zijn geweest kwamen er zo veel gemeentelieden vrijwillig mee helpen om uit te zoeken, te sjouwen, schoon te maken, in te delen, weer schoon te maken, enzovoort. En ook uit andere kerkelijke gemeentes kwamen er aanbiedingen van hulp. En na bijvoorbeeld een vraag om tweedehands fietsen hadden we binnen *no-time* zo'n 30 fietsen in voorraad. En u mag gerust weten, na zo'n 2 jaar corona-tijd, waarin we, ook als kerkelijke gemeente, vanwege alle regels nauwelijks kerkdiensten, vergaderingen en andere bijeenkomsten hadden, voel je plotseling weer wat het is, gemeente zijn, saamhorigheid, onderlinge band, iets kunnen betekenen voor je medemens in nood. Dat is pure winst en weegt niet op tegen goed of geld."

Tot slot

Wat zou je willen meegeven aan colleges die ook nadenken over het beschikbaar stellen van hun panden?

"In de eerste plaats wil ik zeggen: Ga niet over één nacht ijs en laat je goed voorlichten door de instanties die daarvoor zijn. Het is namelijk niet zomaar iets en je moet heel goed weten waar je aan begint. Weeg de voors en zeker ook de tegens goed af en handel als een echte christen."

"Het is ook belangrijk dat, als je je ruimte ter beschikking stelt, je dit voor 100% ter beschikking stelt en niet voor de helft. Draag het pand helemaal over aan de organisatie van de opvang en laat ze, binnen de grenzen van het redelijke, hun eigen gang gaan. Stel je kerk open tijdens de kerkdiensten en laat deze mensen weten dat ze van harte welkom zijn om te komen, en, indien gewenst, ook weer te gaan. En laat ze verder met rust, want dat hebben deze mensen nodig, rust. En alleen als er, door de organisatie, vraag is om hulp, dan kom je in actie en probeer je de gevraagde hulp te bieden."

■ Aanpak verduurzaming monumentale kerken in de provincie Utrecht

Een oude monumentale kerk verwarmen kan veel energie – en dus geld – kosten. Speciaal voor historische kerkgebouwen heeft de provincie Utrecht daarom het programma Verduurzaming Monumentale Kerken ontwikkeld. Met dit programma willen zij de kerkbesturen die in het bezit zijn van een monumentale kerk in de provincie Utrecht helpen om verantwoord om te gaan met energie. Zo kunt u de exploitatiekosten verlagen en de kerk comfortabel houden voor bezoekers.

Om u hierin te ondersteunen hebben zij een 'drietraps-raket-aanpak' ontwikkeld. Deze bestaat uit drie (gratis) instrumenten:

1. Het stappenplan 'Handleiding Verduurzamen Utrechtse Kerken'. Deze handleiding geeft antwoord op vragen als: 'Waarmee begin je?' en 'Hoe kun je passend bij het gebruik van de kerk, met zo klein mogelijke investeringen, significante besparingen realiseren?'
2. Gesprek met een energiecoach en een quickscan of maatwerkscan. Kerkbesturen die hulp nodig hebben om te bepalen welke verduurzamingsmaatregelen het beste bij hen passen, kunnen een gratis adviesgesprek aanvragen met een energiecoach. Deze coach bespreekt met het kerkbestuur wat precies de behoefte is. En hij kijkt welk vervolgtraject daarbij het beste past. Afhankelijk van de situatie kunnen vervolgens twee instrumenten ingezet worden:
 - A. QuickScan. Hierbij ligt de focus op kleinschalige maatregelen (*quick wins*). De QuickScan kan ook ingezet worden voor een specifieke onderzoeksvraag.

Denk bijvoorbeeld aan de zoektocht naar een nieuw verwarmingssysteem.

B. Maatwerkscan. Dit instrument kan gebruikt worden wanneer een volledig beeld nodig is van alle mogelijke verduurzamingsmaatregelen (van klein tot groot). Bijvoorbeeld als onderbouwing bij een toekomstvisie of een restauratie- en of herbestemingsplan.

3. Begeleiding door een energiecoach. Als vervolg op een Maatwerkscan of QuickScan kan de energiecoach u verder begeleiden bij de keuze voor definitieve maatregelen. Maar ook bij een eventuele offerteaanvraag en de toetsing van offertes.

Voor meer informatie zie:

www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/cultuur-en-erfgoed/subsidies-cultuur-en-erfgoed#kerken

PROVINCIE ■■ UTRECHT

Als kerkrentmeester heb je vaak veel zaken om aan te denken. En al snel wordt je dan opgeslokt door de grote zaken die spelen en die wekelijks, maandelijks of jaarlijks terugkeren. Dat is helemaal niet vreemd. Een mens kan ook niet alles op zijn netvlies hebben.

Daarom geven we in deze rubriek aandacht aan zaken die gemakkelijk vergeten kunnen worden, maar vaak niet veel moeite kosten om op te pakken. In deze editie:

Val niet van het dak!

Veilig voor je werk het dak op (en af)

Soms is het nodig om op het dak van een gebouw te werken. Bijvoorbeeld voor het onderhoud of de reparatie van het dak zelf. Of van een luchtcirculatiesysteem dat daar staat. Of voor het plaatsen van zonnepanelen. Maar denk ook aan reparaties aan de dakgoot of aan iemand die de goten schoonmaakt. Deze werkzaamheden vallen allemaal onder werkzaamheden op hoogte.

Kent u de risico's van werken op een dak? En weet u hoe u veilig op het dak komt, en weer eraf?

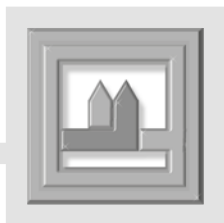
Om veilig te werken op een (plat) dak is een dakprotocol nodig. Dat is een document waarin staat wat de valrisico's zijn, welk werk er wordt uitgevoerd, door wie en hoe de veiligheid is geregeld. Elk dak is anders, maar er zijn basisregels en maatregelen. Denk aan dakranden, belijning en ankerpunten. Ook is het soms nodig om een helm of andere persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen.

Belangrijk is dat er goed gekeken wordt hoe kom ik op het dak? Staat er een afzetting of is er een punt waar ik mijn valharnas kan aanhaken. Ieder dak waar beroepsmatig werkzaamheden uitgevoerd worden, moet voorzien zijn van ankerpunten of een lijn. Is dit niet mogelijk, dan gelden er aanvullende voorzieningen. Verder is het belangrijk dat er een eindcontrole plaatsvindt als de werkzaamheden afgerond zijn.

Zorgplicht

Minimaal eenmaal per jaar een dakcontrole is geen overbodige luxe. Denk er dus aan om dit zelf uit te voeren of uit te besteden. Goed om te weten: als gebouweigenaar heeft u altijd een zorgplicht voor degene die in uw pand komt of op het dak moet zijn.

Neem geen risico en laat u goed adviseren over wat er nodig is in uw situatie. DB Arbo Advies B.V. is partner van de VKB en denkt graag met u mee. Neem gerust eens contact op (zie: www.dbarboadvies.nl).

Onderscheidingen van de VKB

A. Olsman, Mariënberg

C. Kuus, De Bilt

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Albert Olsman, Mariënberg,
40 jaar koster

GOUD

toegekend aan:

Antonie Blom, Leersum,
40 jaar organist

Eibert Teunissen, Wijhe,
40 jaar organist

Leendert Steenks, 't Woudt-Den
Hoorn, ruim 38 jaar koster

ZILVER

toegekend aan:

Cornelis Kuus, De Bilt, 25 jaar voor-
zitter, penningmeester en secretaris
(meneer is 18-3-2022 overleden)

Willem Twijnstra, De Lege
Geaën, 25 jaar organist

Maarten van Hunnik, Ede,
ruim 22 jaar koster

Grietje Hoeksema-Veenstra, Leek-
Oldebert, 20 jaar boekhoudster
kerk en kerkelijke begraafplaatsen

Egberdina Noeverman-Hutten,
Mariënberg, 20 jaar administrateur

Willem Eilander, Nunspeet,
25 jaar administrateur en
hoofd kerkelijk bureau

Jacoba Johanna van Kempen-
Spaans, Roosendaal, bijna 30
jaar bijdragenadministrateur

Bernardus Pieter van Kempen,
Roosendaal, bijna 30 jaar
bijdragenadministrateur

A. Blom, Leersum

W. Twijnstra, De Lege Geaën

E. Teunisse, Wijhe

*G. Hoeksema-Veenstra,
Leek-Oldebert*

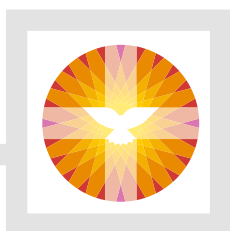
E. Noeverman-Hutten, Mariënberg

W. Eilander, Nunspeet

B.P. van Kempen en J.J. van Kempen-Spaans, Roosendaal

PKN Onderscheidingen

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Bastiaan Jan Nuys, Bergambacht,
53 jaar diverse functies

GOUD

toegekend aan:

Jannetje de Gier- van
Herwijnen, Westmaas, 40
jaar ledenadministrateur

J. de Gier-van Herwijnen, Westmaas

A. Bazen, Rijsoord

ZILVER

toegekend aan:

Margot Anne Mekkes, Delft,
circa 40 jaar diverse functies

Arie Bazen, Rijsoord, 27
jaar diverse functies

PLUIMERS ISOLATIE

De specialist voor al uw isolatiewerkzaamheden

Lagere energienota

Meer comfort

Beter voor het milieu

SPOUWMUURISOLATIE - VLOERISOLATIE - DAKISOLATIE
ZOLDERISOLATIE - ISOLATIEGLAS - IMPREGNEREN

PLUIMERS
ISOLATIE

**ENERGIE BESPAREN
BEGINT BIJ GOEDE ISOLATIE**

Is uw kerkgebouw al klaar voor een duurzame toekomst?

Vraag nu een vrijblijvend adviesgesprek aan!

WWW.PLUIMERS.NL - 0548 516225

MONDIAL MOVERS

Kattenberg Verhuizingen

MONDIAL MOVERS

Aad de Wit Verhuizingen

**Dé verhuizers
van de VKB**

**#VRIJBLIJVENDE
OFFERTE EN
DESKUNDIG ADVIES
OP MAAT**

#0800 - 022 17 22

[Lees meer op www.vkb-verhuizingen.nl](http://www.vkb-verhuizingen.nl)

**Ook Microsoft 365 gebruiken
in uw gemeente?**

**Gewoon
Jeroen**

Neem vrijblijvend contact op!

ik.ben@gewoon-jeroen.nl 06 118 002 16 www.gewoon-jeroen.nl

Hoe verzekert je de gewelven van de eredienst?

Elke kerk heeft een unieke betekenis. Stilte en reflectie gaan er hand in hand met zegening en viering. Zo'n plek waar de ziel thuiskomt is onvervangbaar. Maar niet onverzekerbbaar, want met de specialistische kennis van Donatus wordt de herbouwwaarde van uw kerk nauwkeurig getaxeerd en verzekerd. Daarbij kunt u rekenen op deskundig preventieadvies. In geval van schade treden we daadkrachtig op en nemen we u veel werk uit handen. Zo blijft uw kerk verzekerd van een toekomst waar ook volgende generaties van kunnen genieten.

Nieuwsgierig? Ontdek meer op www.donatus.nl.

donatus

verzekert kerken en monumenten

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- Brandverzekering
- Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- Rechtsbijstandverzekering
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Groepsreis/ongevallenverzekering
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Persoonlijke ongevallenverzekering
- Vervangingsverzekering predikanten
- Verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- Fraude- en berovingsverzekering

Uw contactpersonen

DIMFIE VAN SUNDERT
010 40 60 520
info.vkb@mmc.com

GITHA BANSI
010 40 60 802
info.vkb@mmc.com

